

สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

The Status on Academic Administration in Basic Education Institutions Level 1-2 under Maha Sarakham Educational Service Area Office 2

วีระ สุบัติคำ¹ สมชาย วงศ์เกษม² พัทณี บุระพันธ์³ และพูนศักดิ์ ศิริโสม⁴

Weera Subatkham,¹ Somchai Wongkasem,² Phatchanee Buraphan³ and Poonsak Sirisom⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ และเปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้าน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550 จำนวน 335 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 64 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 รวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีความแตกต่างกัน
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้แก่ ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการระหว่างโรงเรียน ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาโดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น และควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

คำสำคัญ : สภาพ บริหาร วิชาการ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ABSTRACT

This research aimed to study the status and compare the level of academic administration according to the opinions of the educational institution administrators, teachers, and the chairperson of the Basic Education Institutions committee in the Basic Education Institutions level 1-2 under Maha Sarakham Educational Service Area Office 2, as a whole and in each aspect. The subjects, selected through stratified random sampling, consisted of 335 educational institution administrators, teachers, and chairperson of the Basic Education Institutions committee in the educational institutions in the academic year 2007. The instrument used in the research was 64 items of rating scale questionnaire with .98 of reliability. The collected data were analyzed by percentage, mean, and standard deviation.

The findings of the research were as follows:

1. The status of academic administration in the Basic Education Institutions level 1-2 under Maha Sarakham Educational Service Area Office 2 was rated at a high level difference from high to low: learning process development, internal quality assurance system development, and measurement and evaluation including transferring the credits.

2. The comparison of academic administration level according to the opinions of the educational institution administrators, teachers, and the chairperson of the Basic Education Institution committee in the educational institutions level 1-2 under Maha Sarakham Educational Service Area Office 2 was not significantly different as a whole. However, learning process development, internal quality assurance system development, and measurement and evaluation including transferring the credits were statistically different.

3. The recommendations concerning the status of academic administration in the Basic Education Institutions level 1-2 were: there should be the exchange of experience and collaboration in academic development among schools, teachers should be also encouraged to utilize learning sources, including local wisdom both inside and outside the educational institutions, and finally, the community should have an opportunity to participate in educational management

Keywords : Status, Academic Administration

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมกับทุกประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ทำให้มีการตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการปรับตัวอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีลักษณะสังคมเปิด มีการติดต่อสัมพันธ์กับนานาชาติอย่างกว้างขวาง มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ด้านวัฒนธรรม และวิทยาการสมัยใหม่อย่างกว้างขวาง ทั้งในระดับรากหญ้า ระดับชุมชนเมือง และระดับประเทศ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้มีการยกระดับมาตรฐานและพัฒนาความรู้พื้นฐาน

ของประชากรโดยเฉพาะด้านองค์ความรู้ ความสามารถทางด้านทักษะ กระบวนการ ตลอดจนเจตคติที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข คุณภาพการศึกษาเป็นประเด็นต้องแก้ไขเร่งด่วน เพราะผู้สำเร็จการศึกษามีเพิ่มมากขึ้น แต่ยังขาดคุณภาพไม่ว่าจะเป็นคุณภาพด้านความสามารถในการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ การสร้างองค์ความรู้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตลอดจนพฤติกรรมที่เหมาะสมในการปฏิบัติตนด้านต่างๆ เช่น การทำงานเป็นทีม ความสามารถในการสื่อสารทั้งการเขียนและการพูด การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในระบบเศรษฐกิจและสังคมบนฐานความรู้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องความอ่อนด้อยในด้านคุณธรรม จริยธรรมของ

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่างๆ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544 : 5) การพัฒนาประเทศให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยังมีปัจจัยหลายประการที่เป็นองค์ประกอบและที่สำคัญ เช่น ทรัพยากรมนุษย์ งบประมาณ ทรัพยากรธรรมชาติ และการบริหารจัดการ ปัจจัยดังกล่าวจะต้องพัฒนาให้มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน ในบรรดาปัจจัยที่พัฒนาประเทศนั้นมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด เพราะถ้ามนุษย์มีความรู้ มีความสามารถ และมีคุณภาพมีความเหมาะสมกับงาน การพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ก็จะพัฒนาได้เป็นอย่างดี จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) กล่าวว่า คนไทยได้รับการศึกษาเฉลี่ยสูงขึ้น การขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น แต่คุณภาพการศึกษายังคงเป็นปัญหาต่อเนื่องที่ต้องให้ความสำคัญโดยเร่งด่วน ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาซึ่งประเมินจากค่าผลสะสมทางการศึกษา หรือระดับความรู้ทักษะในระดับสูงสุดของคนไทยทั่วประเทศโดยวัดจากจำนวนปีการศึกษา พบว่า เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 6.3 ปี และ 7.8 ปี ในปี 2543 และปี 2546 เป็น 8.5 ปี ในปี 2548 แต่ยังไม่ถึงระดับการศึกษาภาคบังคับ และต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านในแถบเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี สิงคโปร์ (ฝ่ายวิชาการสกายบุ๊กส์, 2549 : 58)

เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศให้เป็นไปตามเป้าหมายให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและต่อเนื่องมีคุณภาพมีคุณธรรมร่วมพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฐานความรู้ และทำให้ประเทศมีศักยภาพในการแข่งขันเพิ่มขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน, 2547 : 2) รัฐบาลจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการขึ้น มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 โดยสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งมีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาให้มีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามการบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) เพื่อเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพได้มาตรฐาน ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 34 (2) ที่กำหนดโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ตามแนวทางปฏิรูประบบราชการที่มุ่งหวังจะเห็นการจัดการศึกษาที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสร้างความรู้ความพึงพอใจแก่ประชาชน (พรชัย ภาพันธ์, 2547 : 39) ซึ่งการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 28 กำหนดให้มีเขตพื้นที่การศึกษารองรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา และเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศออกเป็น 175 เขต มีการยุบรวมหน่วยงานทางการศึกษาบางหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/อำเภอ และสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ไปเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และให้สถานศึกษาหน่วยงานข้างต้นที่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่อำเภอให้เป็นสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งให้ข้าราชการและลูกจ้างที่ปฏิบัติงานตามหน่วยงานดังกล่าวมาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานั้นๆ โดยเป็นส่วนราชการส่วนกลาง สังกัดและขึ้นตรงต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 2548 : 4) การปรับเปลี่ยนหน่วยงานทางการศึกษานี้มุ่งหวังที่จะปฏิรูปการศึกษาของชาติให้มีความสอดคล้องกับวิถีไทยและความเจริญแบบยั่งยืน ด้วยการกำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม การถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัย

เกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารงานวิชาการโรงเรียน หมายถึง การที่บุคลากรหลายฝ่ายร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความเจริญงอกงามในทุกๆ ด้านโดยมีวัตถุประสงค์ ให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นเจริญเติบโตเป็นสมาชิกที่ดี มีคุณภาพ เป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ในมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจและจัดการศึกษาทั้งในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 6) ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านดังกล่าว จะเห็นได้ว่า งานทุกงานมีความสำคัญ แต่ที่ถือได้ว่าเป็นหัวใจของการบริหารคือการบริหารงานวิชาการซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 7) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษา คุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาจึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ส่วนการบริหารงานอื่นๆ เป็นไปเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้การบริหารงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมาย ดังจะเห็นได้จากการจัดการศึกษาดังปรากฏในมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 9) ความว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม

ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าเป้าหมายสูงสุดของการบริหารองค์กรระดับโรงเรียน คือ การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 ในมาตรา 48 กำหนดไว้ว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกสาระบัญญัติดังกล่าวเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจแก่พ่อ แม่ และประชาชน ว่าลูกหลานจะได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ จะเห็นได้ว่า สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 231 โรงเรียน ซึ่งจากการรายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (National test) ในปีการศึกษา 2549 ที่ผ่านมา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 (กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2, 2549 : 7-10) โดยรวมปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ระดับชั้น	กลุ่มสาระการเรียนรู้	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 3	ภาษาไทย	41.96
	คณิตศาสตร์	41.13
	วิทยาศาสตร์	48.17
ประถมศึกษาปีที่ 6	ภาษาไทย	43.88
	คณิตศาสตร์	41.05
	วิทยาศาสตร์	35.29
	ภาษาอังกฤษ	39.70

จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าไม่ปรากฏว่าวิชาใดที่นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยถึงระดับร้อยละ 50 แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ยังไม่บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดไว้ การเปลี่ยนแปลงการจัดระบบโครงสร้างการบริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สู่การจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว ประกอบกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีความต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งบุคคลที่รับผิดชอบ และมีส่วนพัฒนาหลักต้นงานวิชาการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ปรชานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่จะร่วมมือกันให้การดำเนินงานให้สำเร็จและเกิดประโยชน์สูงสุด แก่ประเทศชาติ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสำหรับวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 ครูผู้สอน

1.3 ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในปีการศึกษา 2550 ตามขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 33-38) จำแนกรายด้านได้ดังนี้

2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผล

การเรียน

2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อ

การศึกษา

2.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2.7 การนิเทศการศึกษา

2.8 การแนะแนวการศึกษา

2.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษา

2.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

2.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

2.12 การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 321 โรงเรียน จำนวน 1,868 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 321 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,226 คน ประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 321 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2550 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์ตารางเครจซี่และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 44-45) จำนวน 335 คน สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังต่อไปนี้

2.1 จำแนกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งประกอบไปด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอต่างๆ จำนวน 6 อำเภอ

2.2 เทียบสัดส่วนบัญญัติไตรยางค์ ร้อยละ 20 ของประชากรตามสถานภาพ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จาก 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านดุง อำเภอบรบือ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาเชือก อำเภอนาดูน และอำเภอยางสีสุราช ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากร และจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนประชากรในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-2			
อำเภอ	ครู	ผู้บริหาร	กรรมการสถานศึกษา
วาปีปทุม	280	57	57
บรบือ	264	53	53
พยัคฆภูมิพิสัย	255	52	52
นาเชือก	170	27	27
นาดูน	160	26	26
ยางสีสุราช	97	16	16
รวม	1,226	231	231
จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง			
วาปีปทุม	56	11	11
บรบือ	53	11	11
พยัคฆภูมิพิสัย	51	10	10
นาเชือก	34	5	5
นาดูน	32	5	5
ยางสีสุราช	19	3	3
รวม	245	45	45

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ลักษณะเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่จัดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 64 ข้อ แยกเป็นรายด้าน 12 ด้าน โดยสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่จัดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามสำหรับใช้ในการศึกษาวิจัย ดังนี้

- 2.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ
- 2.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
- 2.3 สร้างเครื่องมือ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ
- 2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงข้อบกพร่อง เสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อตรวจสอบแก้ไข
- 2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน ครูจำนวน 30 คน ประธานกรรมการสถานศึกษา

จำนวน 30 คน ในโรงเรียนที่จัดการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.6 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.98

2.7 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยประสานความร่วมมือจากบุคลากรกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนที่จัดการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 และเก็บข้อมูลด้วยตนเองได้ครบถ้วนทันเวลา ซึ่งดำเนินการดังนี้

1 ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือจัดเก็บข้อมูล

2 นำหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งที่มีประชากรกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือแจก และเก็บรวบรวมแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้ง การดำเนินการ และการนัดหมายวันเวลา และสถานที่ขอรับแบบสอบถามคืน

3 การเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนผู้วิจัยดำเนินการประสานงานโดยตรงกับสถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่าง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตัวเอง ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 235 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้รับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนคือนำคะแนนที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

1 วิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกเป็นรายด้าน และโดยรวม ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 100) ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็น

4.51- 5.00	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51- 4.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51- 3.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51- 2.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00- 1.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2 เปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้าน โดยใช้ F-test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

3 นำแบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มาสรุป โดยนำข้อมูลมาจัดกลุ่มความสำคัญของคำตอบแต่ละรายการประกอบ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 รวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับสภาพการบริหารงานวิชาการตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและ

เทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการนิเทศ การศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการ ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการส่งเสริมและ สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งการ เรียนรู้ และด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชา การสถานศึกษาและองค์กรอื่น

2. ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตาม สถานภาพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผลและ เทียบโอนผลการเรียน มีความแตกต่างกัน

3. ผลวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถาน ศึกษา ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและ ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีข้อเสนอแนะ เรียงความถี่จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ควรมีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ ระหว่างโรงเรียน ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งใน และนอกสถานศึกษาโดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น และควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้น พื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านก็อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะการบริหารโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติจะมีคุณภาพและประสบผลสำเร็จนั้น โรงเรียนได้มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารได้เป็นผู้นำในทุกด้านและ ที่สำคัญคือการเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ เป็นผู้อำนวยการความ สะดวกในทุกด้าน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่าย ส่งเสริม ให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับการพัฒนาตนเองเสมอ จัดให้ มีการนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ส่งเสริมสร้าง แรงจูงใจสร้างขวัญและกำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน สนับสนุนให้ มีการวิจัย เผยแพร่ข่าวสารผลงานของโรงเรียน ครูผู้สอนมี การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยครูมีหน้าที่คอยอำนวยความสะดวก ภาระผู้เรียน ช่วยเหลือ ให้ความรัก ความเมตตา เอาใจใส่ต่อผู้เรียนทุกคน อย่างทัดเทียมกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการศึกษาค้นคว้า มีการพัฒนาตนเองเสมอ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีบทบาทหน้าที่ใน โรงเรียน ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 38 โดยให้ความเห็น เสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุนในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการ เรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการปรับปรุงและ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รับทราบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบและ การดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ธงชัย สุทธะพินทุ (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานวิชาการของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก แสดงว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 มีการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านวิชาการมากขึ้น ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะหน่วยงานที่รับผิดชอบมีแผนปฏิบัติการที่สามารถ

นำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษา มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล สม่ำเสมอ ทำให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในระดับที่น่าพอใจ ในปัจจุบันการปฏิรูปการศึกษาของไทยยังคงต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางปฏิบัติในระดับสถานศึกษา เพื่อให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข นอกจากนั้นอาจจะเป็นเพราะว่า มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มาเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การปรับโครงสร้างการบริหารงานจึงต้องพัฒนาให้สู่ระบบโครงสร้างใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ กมล ภูประเสริฐ (2545, 5-6) ได้กล่าวว่า การดำเนินงานให้ได้ผล ต้องอาศัยการดำเนินงานที่ถูกต้อง (อาศัยหลักวิชาการศึกษา อาศัยการทำงานที่เป็นระบบ อาศัยความตระหนักว่าต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ) และอาศัยความตั้งใจจริง กอปรกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาต้องให้องค์กรชุมชนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการวางแผนการศึกษาเป็นอย่างมาก และกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาปฏิบัติภารกิจ บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ภายในกรอบ โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่การบริหารจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเดียวกัน กล่าวคือกระทรวงศึกษาธิการได้แบ่งงานตามขอบข่าย และภารกิจการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ชัดเจน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ

1.1 เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้อย่างอิสระ คล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

1.2 เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

1.3 เพื่อให้สถานศึกษา พัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนา

การเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

1.4 เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถานศึกษาอื่นๆ อย่างกว้างขวาง

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเนตร สีหามู (2543 : บทคัดย่อ) ได้ดำเนินการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนต้นแบบของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน และครู ปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินงาน มีความเพียงพอโดยรวมและแต่ละด้าน อยู่ในระดับมาก ผลจากการวิจัยยังพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยครูผู้สอนมีความเห็นต่อการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกับประธานกรรมการสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยครูผู้สอนมีความเห็นต่อการพัฒนาระบบการเรียนรู้รายด้านสูงกว่าประธานกรรมการสถานศึกษา

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควร

ให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการระหว่างโรงเรียน ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาโดยครอบคลุมภูมิปัญญา ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ควรพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรมีการประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนางานวิชาการจากสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ควรประเมินผลการใช้หลักสูตรทุกปีการศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ควรดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ควรพัฒนาระบบการดูแลนักเรียนในทุกชั้นเรียน ควรส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรจัดทำระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา ควรมีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกปีการศึกษา สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 รวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ประธานกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีความแตกต่างกัน
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้แก่ ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการระหว่างโรงเรียน ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกสถานศึกษาโดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น และควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ การสังเกต การตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ให้สอดคล้องกับสภาพที่ปัจจุบัน
2. ควรทำการวิจัยปัญหาการจัดการศึกษาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นทางเลือกของสถานศึกษาที่จะขอเข้าสังกัดหน่วยงานระดับท้องถิ่น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากรองศาสตราจารย์สมชาย วงศ์เกษม ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์พัชนี บุระพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนศักดิ์ ศิริโสม กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่อนุเคราะห์ให้คำปรึกษาช่วยเหลือตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เสริมสินทรัพย์เชิสรเทม.
- กระทรวงศึกษาธิการ, (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2542.

ธงชัย สุทธิระพินทุ. (2549). **การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี จำกัด.

พรชัย ภาพันธ์. (2547). “เมื่อโรงเรียนเป็นนิติบุคคลทุกคน ต้องพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง”, **วารสารวิชาการ**. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 : (39-45) ; มกราคม - มีนาคม.

ฝ่ายวิชาการสกายบุ๊กส์. (2549). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10**. กรุงเทพฯ : แอนสกายพรินต์ จำกัด.

สุนทร สีหาม. (2543). **การประเมินการปฏิบัติงานตามนโยบายปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนต้นแบบของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. (2547). **กลยุทธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ปีงบประมาณ 2547-2549**. กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1.

_____. (2549). **ข้อมูลพื้นฐานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2549** (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2549) มหาสารคาม : งานข้อมูลสารสนเทศ กลุ่มงานวัดและประเมินผล การศึกษาลำดับเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **การใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครูผู้สอน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การคลังสินค้าและพัสดุ (ร.ส.พ.)

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). **รายงานปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน**. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).